

Stortingets næringskomite

Vår dato:

30.04.2025

Høringssvar til Lov om besøksbidrag

NHO Reiseliv viser til Næringskomiteens høring av *Lov om besøksbidrag* og takker for muligheten til å komme med høringsinnspill. NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med rundt 3800 medlemsbedrifter innen overnatting, servering, camping, opplevelser, bilutleie, destinasjonsselskaper med mer.

NHO Reiseliv mener Stortinget må avvise regjeringens modell og at Næringsdepartementet må utarbeide dette på nytt. Forslaget må være mer treffsikkert og treffe de som er gratispassasjerer i dag. Vi bør starte med pilotordninger i områder som har gode modeller for dette.

NHO Reiseliv mener forslaget er skadelig for norsk reiselivs konkurranse-, verdiskapings- og sysselsettingsevne og er et brudd med både politiske mål og faglige utredninger gjort tidligere.

Det er **kritikkverdig at Regjeringen** ikke først har klart å få på plass et konkret forslag til skattlegging av cruisebåter og velger å **fremme et forslag som unntar cruisenæringen og øker skatten på norsk næringsliv, norske yrkesreisende og feriegjester og utenlandske yrkes- og feriegjester**. De gjestene som er de mest lønnsomme for Norge, får økt skatt, mens de gjester som skaper trengsel og legger igjen minst penger, går fri. Dette er en svært dårlig modell for vekst og verdiskaping i Norge.

Ved å **sette opp landbasert norskeid reiseliv som skatteobjekt, mens internasjonale cruiseaktører med selskaper registrert i skatteparadis slipper unna**, ignorerer regjeringen de siste års signaler om norsk eierskap og kapitalflukt. Dette er å **begynne i helt feil ende og øker byrden på de som allerede betaler mest til fellesskapet**.

Regjeringen foreslår å øke skatten på overnattingstjenester, en skatt som da treffer direkte på en bransje med 3,6 % i driftsmargin (gjennomgående lavest i Norge siste år). På grunn av forslaget frykter nå over syv av ti av NHO Reiselivs medlemmer ytterligere lavere driftsmargin.

En ny skatt på norsk næringsliv og norske yrkes- og feriereisende vil svekke vår konkurranseevne opp mot våre naboland. **Hverken Sverige, Danmark eller Finland har en slik avgift.**

Dagsbesøksavgift er hverken et brudd på allemannsretten eller EØS-avtalen, og et treffsikkert virkemiddel etterspurt av kommuner i sårbare områder. Andre EØS-land har dette, da må Norge kunne vurdere det.

For en treffsikre pilotmodeller med dagsbesøksavgift, er det nødvendig et fast kronebeløp og ikke en prosentmodell, slik at cruise, utenlandske turistbusser, bobiler og villcamping lett kan inkluderes.

Behov for alternative innretninger og uttesting med pilotordninger rettet mot utfordringene

Næringen har ønsket et lovforslag som åpnet for piloter i definerte områder, og at disse kunne evalueres grundig før det evt ble åpnet opp for flere kommuner. Da kan man adressere de begrensede destinasjoner med stort besøkspress deler av året, og få lokalt tilpassede løsninger.

Aktører som ønsket å pilotere besøksbidrag, det være seg Lofoten, Fellesgodeprosjektet via Visit Sognefjord eller på Beitostølen, har uttalt seg svært kritisk om det forslaget som departementet har fremmet. De med ønsker om besøksbidrag og klare utfordringer med ivaretagelse av viktig kultur- og naturarv mener regjeringens forslag bommer.

NHO Reiseliv viser til følgende utdrag fra UNESCO verdsarv Vestnorsk fjordlandskap v/Visit Sognefjord AS' høringsuttalelse til loven:

Forslaga i høyringsnotatet framstår ikkje som eit tenleg reiskap for å fremje ivaretaking av særskilte naturkvalitetar, ivaretaking av sårbare lokalsamfunn og naturarvområdet UNESCO Vestnorsk fjordlandskap der prinsippet om besøksstyring og besøksforvaltning av verna natur- og kulturarv er like viktig som løysingar for finansiering av fellesgode

Stortinget bør derfor be regjeringen å utarbeide et nytt forslag til besøksbidrag med uttesting av treffsikre piloter. Sentrale prinsipp for ordningen må være at den skal gjelde *alle besøkende* inklusiv reisende med cruise, buss, tog, bil, bil og andre dagsbesøkende, at ordningen virker *besøksstyrende* for å kunne regulere tallet på besøkende i pressperioder.

NHO Reiselivs syn på prosentsats vs fast beløp.

NHO Reiseliv er enig med departementet i at «hensynet til *bruker betaler*-prinsippet isolert sett tilsier at avgiften er et fast beløp per person" og kritisk til at Departementet likevel foreslår en prosentsats. Når både prinsippet om bruker-betaler og næringens egne innspill om hva som er enklest, taler for fast beløp, tilsier det at det er denne løsningen man bør gå for.

Forslaget bryter med løfter, utredninger og høringsrunden.

Daværende næringsminister Vestre uttalte i februar 2024 "Er det så tydelig (...) så la oss ta konsekvensen av det. **Jeg kommer ikke til å innføre et besøksbidrag som norsk**

reiselivsnæring er imot, det kan jeg love." Dette er ikke et besøksbidrag reiselivsnæringen stiller seg bak, noe høringsrunden avsluttet i januar 2025 viste med all tydelighet. **Forslaget som regjeringen har fremmet ignorerer fullstendig signalet fra høringsrunden og er i lys av Vestres uttalelse et løftebrudd.**

Det er paradoksalt at regjeringen fremmer et forslag som reduserer norsk reiselivs konkurranseevne opp mot våre naboland. København har nylig klart avvist en slik skatt av samme grunn, det vil svekke dansk konkurranseevne og øke skatten også danskers besøk i eget land. Overturisme er heller ikke et problem i Norge. NOU 2023:10 Leve og oppleve bekrefter dette. Her kan vi lese at "Mange norske reisemål har imidlertid ikke utfordringer med «overturisme», men har behov for flere besøkende for å styrke lønnsomheten i næringen."

Det er 45 pst ledige hotellsenger i Norge i snitt på årsbasis. Over 2/3 av overnattingene er fra nordmenn. Næringens hovedutfordring er å fylle de ledige sengene med utenlandske gjester. En ny kommunal skatt øker ikke næringens lønnsomhet, og snittmarginen for hotellnæringen er kun 3,6 pst.

Forslaget er et brudd på bruker betaler-prinsippet og vil være en skatt som første og fremst norske yrkesreisende og norske feriereisende vil betale. **Forslaget bidrar ikke til å styre besøksstrømmer og løse utfordringer som skapes av cruisegjester, bobilparkering og villcamping i områder på Vestlandet og i Lofoten.**

Forslaget vil gjøre det vanskeligere å selge lavsesong i Norge, og vil trolig føre til mer sesongstengte hotell, redusert tilbud og omsetning i distriktene og færre helårs arbeidsplasser. Ordningen med sesongjustering er alt for lite forpliktende og vil ikke avhjelpe dette.

Juridiske vurderinger av både kommuners handlefrihet og EØS-relaterte problemstillinger viser at påstander regjeringen fremmer om vanskeligheter med dagsbesøksavgift og pilotmodeller ikke holder. I Venezia (EU/EØS) er det dagsbesøksavgift og på Island (EØS-land) har man cruise-skatt. Det er uheldig at disse høringsinnspillene ikke er omtalt i lovforslaget.

NHO Reiseliv ba Advokatfirmaet Selmer AS i desember 2024 om å gjøre en rettslig vurdering av lovforslaget, og hvordan lovforslaget sikrer at inntektene faktisk benyttes til formålet. Et utdrag følger her:

Slik vi ser det, er det ikke sammenheng mellom de utfordringene Departementet ønsker å løse i Høringsnotatet og teksten i lovforslaget som er en del av dette (...) Det vil etter vårt syn tilligge kommunenes frie skjønn å disponere inntektene fra overnattingsavgiften til de formål kommunen måtte finne riktig, herunder også til andre formål enn det som måtte være nødvendig for å løse utfordringer med høyt besøkstrykk fra turisme.

Disse innvendingene er fortsatt avgjørende. Kommunene vil stå fritt til å skattlegge og bruke pengene på hva de vil, uten at det vil gagne reiselivsnæringen.

Konklusjon

NHO Reiseliv mener lovforslaget må avvises og utarbeides på nytt med

- Pilotordninger med dagsbesøksavgift i utvalgte områder
- cruise og bobil/fricamping må inkluderes
- Fast kronesats per gjest
- Tydeligere krav til bruk av inntektene